

Taito Pirkanmaa ry
Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä

8.12.2021

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

Sisällys

1 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelmien säädöstausta	2
2 Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.....	4
3 Arvio aikaisempaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteutumisesta ja tuloksista	4
4 Tietoa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta	5

1 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelmien säädöstausta

Tasa-arvo

Tasa-arvolain täydennys 30.12.2014 toi perusopetuslain piirissä oleville kouluille koulukohtaisen tasa-arvosuunnitelman laadintavelvoitteen. Kyseessä on laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986). Toiminnan kehittämiseen tähtäävällä tasa-arvosuunnitelmalla varmistetaan, että oppilaitoksessa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä. Toiminnallinen tasa-arvosuunnittelu tukee osaltaan opetuksen ja työyhteisön kehittämistä.

Tasa-arvosuunnitelma sisältää

- selvityksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta.
- tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi.
- arvion aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteutumisesta ja tuloksista.

Tasa-arvolaki kieltää oppilaitoksissa tapahtuvan syrjinnän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Tämän lisäksi koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksissa tehdään järjestelmällistä ja suunnitelmallista työtä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi. Oppilaitosten tulee myös ennaltaehkäistä syrjintää sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella.

Yhdenvertaisuus

Vuonna 2015 voimaan astunut yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittaa oppilaitokset edistämään yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti. Kaikilla oppilaitoksilla on vuoden 2017 alusta lähtien oltava suunnitelma, joka sisältää arvion yhdenvertaisuuden toteutumisesta oppilaitoksen toiminnassa sekä tehokkaat ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Myös oppilaiden ja opiskelijoiden tulee voida vaikuttaa suunnitelman sisältöön. Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsällä on lakisääteinen velvoite luoda suunnitelmat tasa-arvolle ja yhdenvertaisuudelle.

Tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuuslain nojalla laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma voidaan laatia yhdeksi suunnitelmaksi, koska kummassakin on kyse syrjinnän ennaltaehkäisemisestä ja tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen oppimisyhteisön kehittämisestä. Lain mukaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat tulee tehdä 1–3 vuoden jaksoiksi riippuen selvitysten ja kyselyiden laajuudesta.

Lainsäädännössä ja viranomaistyössä tasa-arvo tarkoittaa useimmiten sukupuolten tasa-arvoa. Muihin syrjintäperusteisiin viitattaessa käytetään yhdenvertaisuuskäsitettä. Yhdenvertaisuus

terminä viittaa samanarvoisuuteen eri ihmisryhmien välillä. Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Näitä kutsutaan syrjintäperusteiksi. Tasa-arvolla viitataan Suomen lainsäädännössä naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon sekä sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta johtuvan syrjinnän poistamiseen. Lähde: Koulu vailla vertaa – opas yhdenvertaisuussuunnitteluun

2 Selvitys käsityö- ja muotoilukoulu näpsän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta

Näpsällä on käytössä nelivuotinen oppilaitoksen itsearviointimalli. Kansallisessa, Taiteen perusoppilaitosten Virvatuli-itsearviointimallissa oppilaat, opettajat, johto ja muut sidosryhmät toimivat suunnitelmallisesti informantteina. Neljän vuoden sykleissä kartoitetaan tietoa oppilaitoksen eri toiminta-alueilta. Vuonna 2017 kysymyspatteristoon lisättiin kysymyksiä, joilla aloitettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen selvitys.

Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsän itsearvioinnin vuosikello

Arviointi eli keneltä kysytään palautetta	2020	2021	2022	2023
Oppilaat	Omaehtoisuus ja motivaatio	Opettajat sekä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	Oppiminen ja vuorovaikutus	Oppimisympäristö
Sidosryhmät	Oppilaiden vanhemmat (etäopetuskysely)		Oppilaiden vanhemmat	
Opettajat		Psyykinen ja fyysinen työympäristö		Opettajan osaamiskartoitus
Johto		Johtokunta		Johtokunta

Tämä selvitys perustuu vuoden 2021 kysymyksiin ja vastauksiin. Lisäkysymykset käsittelevät kiusaamista ja oppituntien ilmapiiriä. Vuonna 2021 neljästä eri lähestymistavasta lähemmän tarkastelun kohteena oli opettajan työskentely. Kysymyksissä nostettiin tarkasteluun oppilaiden näkemykset opettajien toiminnasta, arvioinnista, ilmapiiristä ja kiusaamisesta.

Oppilaat kokivat, että opettaja pitää hyvin yllä työrauhaa, selittää asiat ymmärrettävästi, ottaa oppilaat huomioon ja kohtelee kaikkia tasapuolisesti. Opettajan antama palaute koettiin tasapuoliseksi ja oikeudenmukaiseksi.

Opiskeluilmapiiri koettiin rennoksi, keskustelevalaksi ja avoimeksi. Erityisen vahvasti nousi esiin, että oppilaat kokivat, että heidät hyväksytään sellaisena kuin he ovat.

Oppilaat olivat havainneet kiusaamista melko vähän. Kiusaamista havaittiin enemmän kuin sitä itse koettiin. Vapaan palautteen mukaan nähtyä kiusaamista ovat esimerkiksi: salakuvaaminen, ärsyttäminen, haukkuminen, pilkkaaminen ja fyysinen kiusaaminen. Koettua kiusaamista vapaan palautteen mukaan ovat esimerkiksi: salakuvaaminen, haukkuminen, fyysinen kiusaaminen ja töiden arvostelu.

Noin kolme neljäsosaa kertoi kiusaamisesta opettajalle ja kolmasosa jätti kertomatta. Opettajan koettiin puuttuvan kiusaamiseen samassa suhteessa kuin opettajalle kerrottiin kiusaamisesta. Edellisessä kyselyssä oppilaiden kokemus siitä, puuttuuko opettaja kiusaamiseen ripeästi, oli enimmäkseen kielteinen.

2 Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi

- kehitetään kyselymalli, jolla saadaan laajempia vastauksia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin
- pidetään yllä työrauhaa, avointa ja rentoa keskustelukulttuuria ja oppilaan hyväksyvää ilmapiiriä
- jaetaan hyviä kokemuksia, miten huomioida oppilaat tasapuolisesti sekä antaa rohkaisevaa ohjausta ja oikeudenmukaista palautetta
- puututaan välittömästi havaittuun kiusaamiseen
- ylläpidetään keskustelua tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta
- tiedotetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta osana oppilaitoksen itsearviointia
- tiedotetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta sidosryhmiä osana tiedotustoimintaa
- lisätä henkilöstön tietoa ja osaamista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä
- edistetään saavutettavuutta
- päivitetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma viimeistään vuonna 2024

3 Arvio aikaisempaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteutumisesta ja tuloksista

- oppilaitoksen itsearviointimalliin on vakiinnutettu kysymyksiä yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta
- oppilaitoksen itsearviointikyselyyn on tehty tarvittavat muutokset

- kyselyvastausten perusteella oppilaitoksessa on pidetty yllä työrauhaa, avointa ja rentoa keskustelukulttuuria ja oppilaan hyväksyvää ilmapiiriä
- tasapuolisesta kohtelusta, palautteenannosta ja arvioinnista on jaettu kokemuksia ja käyty opettajien kanssa keskustelua
- kyselyvastauksista ilmenee, että havaittuun kiusaamiseen on puututtu
- työpajapäivien yhteydessä on keskusteltu keinoista puuttua kiusaamiseen ja ehkäistä tilanteita ennalta, mm. salakuvaus
- tunneilla on keskusteltu tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta oppilaiden kanssa, mutta ei ennalta määriteltynä ajankohtana
- erillistä keskustelurunkoa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskeskustelun pohjaksi ei ole tehty
- oppilaitoksen verkkosivuille tullaan viemään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

4 Tietoa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta

<https://tasa-arvo.fi/tasa-arvotyo-kouluissa-ja-oppilaitoksissa>

<https://www.tasa-arvo.fi/tasa-arvolaki-pahkinankuoressa>

<http://yhdenvertaisuus.finlex.fi/>

www.yhdenvertaisuus.fi

<http://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Oppia+kaikille+suomi/09dd5121-d98e-487c-9acf-ee768620da0e>